

RECENZJA

dorobku naukowego i dydaktycznego Pana dra inż. Roberta Piotrowskiego w związku z postępowaniem habilitacyjnym

Podstawą opracowania recenzji jest zlecenie nr 014/28/2018 Dziekana Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej jako wynik wyznaczenia przez Centralną Komisję d/s Stopni i Tytułu mojej osoby na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dra inż. Roberta Piotrowskiego. Recenzję opracowałem zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 1.09.2011r.

1. Ocena osiągnięcia naukowego

Przedmiotem oceny jest osiągnięcie naukowe pt.: **Zaawansowane algorytmy poprawiające jakość i efektywność sterowania w biologicznych oczyszczalniach ścieków**. Na osiągnięcie składa się cykl 13 prac, w tym 1 autorska monografia pt.: *Zaawansowane algorytmy sterowania i optymalizacji w biologicznej oczyszczalni ścieków typu wsadowego*, wydana w roku 2017 przez Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej (Monografia nr 169) obejmująca 162 strony oraz 11 publikacji współautorskich i 1 autorskiej opublikowanych w czasopiśmie (6) oraz materiałach konferencji o zasięgu międzynarodowym (5). Autoreferat zawiera szczegółowy wykaz tych prac wraz z punktacją zgodną z listą czasopism punktowanych MNiSW, a także współczynnikiem Impact Factor (IF). Wszystkie prace ukazały się po uzyskaniu przez Habilitanta stopnia doktora nauk technicznych (2005 r.) w okresie od 2007 – 2017 roku.

Podejmowany we wszystkich pracach główny problem badawczy dotyczy modelowania oraz syntezy algorytmów sterowania systemem napowietrzania ścieków, przede wszystkim w oczyszczalniach typu wsadowego (SBR – Sequencing Batch Reactor). Badania przeprowadzono w oparciu o modele symulacyjne wykorzystując komercyjne pakiety: Simba – do modelowania biologicznej oczyszczalni ścieków oraz Matlab do modelowania instalacji napowietrzającej. Niezależnie od badań symulacyjnych przeprowadzono szerokie badania weryfikacyjne opracowanych modeli i algorytmów w odniesieniu do istniejących oczyszczalni ścieków: przepływowej w Kartuzach i Nowego Dworu Gdańskiego oraz sekwencyjnej w Swarzewie. Lektura prac pozwala na stwierdzenie, że Habilitant podejmował kolejne wyzwania badawcze w oparciu o uzyskiwane wyniki, weryfikowane na rzeczywistych obiektach. Ma to odzwierciedlenie w sekwencji prezentowanych publikacji, w których każda kolejna prezentuje rozwiązania poprawiające uprzednio zaproponowane struktury sterowania i zastosowane algorytmy.

Sposób prezentacji osiągnięcia naukowego jest dość nietypowy. Zwyczajowo, w przypadku przewodu habilitacyjnego, przyjmuje się jeden z dwóch sposobów. Pierwszy polega na przygotowaniu rozprawy habilitacyjnej obejmującej charakterystykę osiągnięcia naukowego zaprezentowanego w sposób zwarty i całościowy. Publikacje, szczególnie te opublikowane w czasopiśmie o ustalonej renomie w danej dyscyplinie, stanowią wówczas

potwierdzenie jakości dorobku naukowego Habilitanta. Drugi sposób oparty jest na cyklu publikacji ściśle związanych z osiągnięciem naukowym, stanowiącym pewną zwartą całość. W ocenianym przypadku zachodzi sytuacja mieszana: jest cykl publikacji i jest monografia, którą Habilitant traktuje jako jedną z prac cyklu. Siłą rzeczy pojawiają się zatem w monografii powtórzenia zagadnień podejmowanych we wcześniej opublikowanych artykułach wykazanych jako elementy składowe osiągnięcia naukowego. Potwierdza to również pośrednio Habilitant w akapicie autoreferatu podsumowującego swoje osiągnięcia cytując najczęściej dwie pozycje, z których jedną jest monografia, a drugą wybrana publikacja cyklu. Oceny osiągnięcia nie ułatwia nawet fakt ograniczenia problematyki w tytule monografii do „biologicznej oczyszczalni ścieków typu wsadowego” ponieważ również pozostałe publikacje ogniskują się głównie wokół tego typu obiektów. O ile z jednej strony można zauważyć pewne ograniczenie zakresu badawczego monografii (patrz uwaga powyżej), o tyle z drugiej strony w tytule występuje wyraźne jej rozszerzenie o zagadnienia „optymalizacji”. Powyższe uwagi mają charakter formalny i nie mogą wpływać na moją merytoryczną ocenę, chociaż jej nie ułatwiają.

Chcąc rzetelnie ocenić wyniki uzyskane przez Habilitanta należy również wziąć pod uwagę Jego udział procentowy w poszczególnych publikacjach wchodzących w skład osiągnięcia naukowego. W pięciu pracach udział ten jest znaczący i wynosi powyżej 50%, natomiast w dwóch (prace 2,11) jest raczej symboliczny i wynosi 20%.

Zgodnie z moją uwagą sformułowaną na wstępie o progresywnym podejmowaniu kolejnych problemów w horyzoncie czasowym 2007 – 2017, podejmuję ocenę osiągnięcia rozpoczynając od publikacji konferencyjnej IFAC, wskazanej pod pozycją 13. W pracy przedstawiono model matematyczny instalacji napowietrzającej w oczyszczalni ścieków typu SBR w Swarzewie. . Opis ogólny oczyszczalni został również zamieszczony w monografii w rozdz. 2.2 – 2.4. W odniesieniu do wybranych elementów systemu napowietrzania zaproponowano również analog elektryczny instalacji. Autorzy koncentrują się na modelowaniu systemu napowietrzania oraz jego walidacji na podstawie pomiarów dostępnych w analizowanym obiekcie.

W pracy 12 autorzy rozpatrują system napowietrzania w instalacji oczyszczalni przepływowej i przedstawiają propozycje struktury systemu sterowania oraz algorytmy. Elementy systemu napowietrzania są paralelne do systemu omawianego w pracy 13, istotne zmiany wprowadzono jednak w zakresie wymagań technologicznych. Wpływa to w istotny sposób na dobór algorytmów sterowania. W pracy zaproponowano dwupoziomą hierarchiczną strukturę systemu sterowania napowietrzaniem oraz dokonano syntezy nieliniowego, hybrydowego algorytmu sterowania predykcyjnego stężeniem tlenu w reaktorze.

W pracy 11 wykorzystano algorytmy ewolucyjne i przedstawiono numeryczne rozwiązanie nieliniowego, hybrydowego zadania optymalizacji predykcyjnej. Działanie algorytmu zostało zweryfikowane na rzeczywistym obiekcie z przepływową oczyszczalnią ścieków w Nowym Dworze Gdańskim.

W pracy 9 i 10 zaproponowano implementację sprzętową nieliniowych układów sterowania stężeniem tlenu w oczyszczalni ścieków

Kolejne publikacje 7,8 koncentrują się na problemach implementacji sterowania adaptacyjnego dla SBR wraz z rozszerzeniem możliwości pomiarowych w zakresie bieżącej oceny ładunku zanieczyszczeń w ściekach surowych oraz na wybranych etapach procesu oczyszczania. W pracy 6 Autorzy zaproponowali kolejną modyfikację sterowania wykorzystując nieliniowe algorytmy sterowania rozmytego dla SBR. Praca 5 ma moim zdaniem szczególne znaczenie, gdyż - po pierwsze dotyczy reaktora przepływowego, a po drugie jest jedyną pracą autorską Habilitanta (poza monografią). Autor wykorzystuje w pracy zaawansowany, najbardziej rozbudowany model procesów biologicznych w oczyszczalni ścieków –ASM3. Model ten jest szeroko stosowany przez technologów i wymagał

wprowadzenia pewnych modyfikacji dla potrzeb sterowania. Sterowanie procesami biologicznymi w przepływowej oczyszczalni ścieków wymaga uwzględnienia dodatkowych czynników wpływających na przebieg procesów, w szczególności wpływu recyrkulacji wewnętrznej. Zastosowane algorytmy sterowania zweryfikowano dla WRRF (Water Recovery Resource Facility) w Kartuzach.

Kolejne prace 3 i 4 podejmują problematykę sterowania SBR-ów z wykorzystaniem dwóch modeli: IMC (Internal Model Controller) oraz DMRAC (Direct Model Reference Adaptive Control).

W pracy 3 przeprowadzono analizę pracy układu sterowania poddając ocenie stabilność zaproponowanego nieliniowego adaptacyjnego układu regulacji stężeniem tlenu z wykorzystaniem teorii stabilności Lapunowa. Oceniono wpływ parametrów układu regulacji na efektywność i jakość sterowania. Interesujące wyniki uzyskano w przypadku zastosowania nieliniowego, hybrydowego modelu decyzyjnego, w którym dyskretną zmienną decyzyjną była kolejność faz i liczba sekwencji fazy tlenowej i beztlenowej, natomiast zmienną ciągłą długość fazy tlenowej lub beztlenowej. W poszukiwaniu rozwiązania tego zadania optymalizacji wykorzystano generację rozwiązania początkowego za pomocą algorytmu genetycznego. Uzyskane utylitarne efekty zarówno w zakresie redukcji zanieczyszczeń jak i oszczędności z tytułu kosztów eksploatacji (głównie energii) są zadziwiająco wysokie.

W skład zestawu monotematycznych publikacji wchodzi również praca 2, która prezentuje schemat syntezy algorytmu sterowania wykorzystującego model Takagi-Sugano do identyfikacji procesu sterowania stężeniem tlenu w reaktorze SBR. Autorzy przedstawiają sformalizowane metodologicznie ujęcie problemu z wyszczególnieniem założeń, ograniczeń oraz kryteriów sterowania (przy symbolicznym 20% udziale Habilitanta).

Podsumowując syntetycznie przedstawione kolejne publikacje starałem się zebrać uzyskane wyniki zachowując jednak chronologię, która moim zdaniem ma znaczenie ponieważ świadczy o progresji badań Habilitanta. W autoreferacie Habilitant wskazuje również na perspektywę dalszych badań związanych z biologicznymi oczyszczalniami ścieków. Pozytywnie odbieram również dążenie do bieżącej weryfikacji zastosowanych rozwiązań na obiektach rzeczywistych zarówno na etapie identyfikacji jak i oceny jakości sterowania.

Przedstawiony do oceny zestaw 13 pozycji stanowi zwarty materiał tematyczny spełniający w mojej ocenie wymagania formalne i zawierający poprawne metodycznie rozwiązanie wielu ważnych problemów naukowo-badawczych z dziedziny automatyki. Uzyskane wyniki zostały opublikowane w liczących się czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym, indeksowanych w bazie Web of Science, umieszczonych na liście A MNiSW (wszystkie powyżej 15 pkt.).

Zaprezentowany materiał, dokumentujący osiągnięcie naukowe dra Roberta PIOTROWSKIEGO pt.:

Zaawansowane algorytmy poprawiające jakość i efektywność sterowania w biologicznych oczyszczalniach ścieków

uwzględniłem za wartościowy pod względem naukowym, spełniający w pełni wymagania stawiane odpowiednim przepisom Ustawy o stopniach i tytule naukowym, w zakresie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych. Przedstawione osiągnięcie naukowe mieści się w dyscyplinie automatyka i robotyka, specjalności automatyka.

2. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

2.1. Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR)

Habilitant przedstawił również dokonania naukowo-badawcze nie mieszczące się w zakresie omawianego osiągnięcia naukowego, w których podejmował ważką problematykę badawczą związaną z matematycznym modelowaniem procesów wymiany ciepła oraz kinetyki neutronów reaktora jądrowego. W tym zakresie przedstawił wykaz 4 publikacji indeksowanych w bazie Web of Science, opublikowanych w latach 2014 -16. W autoreferacie podkreślił swoje zaangażowanie w tematyce związanej z energetyką jądrową, głównie w zakresie modelowania procesów wymiany i transportu ciepła.

2.2. Zrealizowane oryginalne osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne i technologiczne

W tym zakresie Habilitant umieścił adnotację – nie dotyczy. Moim zdaniem, gdyby były takie osiągnięcia, to należało by je przedstawić, gdyż są one istotne, szczególnie w kategorii osiągnięć w obszarze nauk technicznych.

2.3. Udzielone patenty międzynarodowe i krajowe.

Wobec kolejnej adnotacji Habilitanta – nie dotyczy, moja uwaga jest analogiczna jak w pkt. 2.2.

2.4. Wynalazki, wzory użytkowe i przemysłowe

Habilitant wymienia wdrożone wyniki zrealizowanych 3 prac dyplomowych z zakresu systemów bazodanowych zrealizowanych w środowisku MS Access.

2.5. Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3 Rozporządzenia MNiSW z dnia 1.09.2011 r.

Do oceny dorobku, który nie mieści się w ramach głównego osiągnięcia naukowego, Habilitant przedstawił 43 publikacje z listy B MNiSW. W zdecydowanej większości dotyczą one problematyki związanej z ocenianym osiągnięciem naukowym – choć nie tylko. Pozostała część publikacji dotyczy szeroko rozumianej problematyki automatyki i robotyki, w tym problemów modelowania różnych obiektów i procesów oraz zaawansowanych algorytmów sterowania.

2.6. Autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych (§4 pkt.2 Rozporządzenia)

Habilitant uczestniczył w przygotowaniu 10 prac zbiorowych w formie rozdziałów w monografii czy materiałów konferencyjnych. Jego wkład w przygotowanie obejmował głównie budowę modeli oraz udział w badaniach symulacyjnych.

Współpracował w realizacji strategicznego projektu badawczego: *Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej* na zlecenie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, w latach 2012-2014. W latach 2010-2012 brał udział w projekcie realizowanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego – Porytet 2: *Spółczesność wiedzy*, który obejmował modernizację laboratoriów Politechniki Gdańskiej.

W 2006 roku przygotował jako współautor raport końcowy dla Komitetu Badań Naukowych projektu pt.: *Monitorowanie i sterowanie jakością wody w systemach dostarczania i dystrybucji (SDiDW) wody pitnej – MiSterJa*.

2.7. Sumaryczny Impact Factor publikacji wg listy JCR (§4 pkt.3 Rozporządzenia)

Impact Factor wszystkich prac Habilitanta wynosi 16.294 (przy czym ponad 50% - 9.019 dotyczy prac nie wchodzących w skład ocenianego osiągnięcia habilitacyjnego)

2.8. Liczba cytowań wg bazy Web of Science (§4 pkt.4 Rozporządzenia)

Wskaźniki bibliometryczne 17 prac Habilitanta opublikowanych po doktoracie zostały podane w autoreferacie i wynoszą:

Liczba cytowań 142 (w tym 103 bez autocytowań)

2.9. Indeks Hirscha opublikowanych publikacji wg bazy WoS (§4 pkt.5 Rozporządzenia)

Indeks Hirscha wynosi 7.

2.10. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach (§4 pkt.6 Rozporządzenia)

Habilitant był głównym wykonawcą Projektu badawczego Komitetu Badań Naukowych pt.: *Monitorowanie i sterowanie jakością wody w systemach dostarczania i dystrybucji (SDiDW) wody pitnej – MiSterJa* realizowanego w latach 2003-2006, który wiąże się z głównym nurtem jego prac badawczych.

W roli wykonawcy występował w projekcie badawczym: : *Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej* na zlecenie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, w latach 2012-2014.

2.11. Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową (§4 pkt.7 Rozporządzenia.)

Dr Piotrowski był wielokrotnie laureatem Nagrody Rektora Politechniki Gdańskiej (w roku 2011 oraz w latach 2013-2016).

Otrzymał również wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie dla doktorantów i kadry naukowej za najlepsze publikacje naukowe z dziedziny energetyki jądrowej (2014 r.)

2.12. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych (§4 pkt.8 Rozporządzenia)

W autoreferacie, Habilitant przedstawił 4 pozycje referatów wygłoszonych na konferencjach o zasięgu międzynarodowym (3 pozycje) i krajowym (1 pozycja).

3. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

3.1. Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych (§5pkt.1 Rozporządzenia)

Habilitant uczestniczył w roli wykonawcy w programie europejskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 realizowanego na rzecz rozwoju infrastruktury naukowo-dydaktycznej Politechniki Gdańskiej.

3.2. Udział w konferencjach (§5pkt.2 Rozporządzenia)

Dr Piotrowski uczestniczył aktywnie (wygłosił referat) na dwóch Krajowych Konferencjach Automatyki (w roku 2014 i 2017) oraz w 11 i 12 IFAC Symposium on Large Scale Systems w Laxenburgu w Austrii. Pełnił funkcję członka Komitetu Organizacyjnego, kierował również obradami w sesji.

3.3. Otrzymane nagrody i wyróżnienia (§5pkt.3 Rozporządzenia)

Habilitant otrzymał nagrodę III stopnia Rektora Politechniki Gdańskiej za wyróżniającą działalność dydaktyczną w 2009 r. Uzyskał również wyróżnienia jako promotor i konsultant 2 prac inżynierskich w konkursie „Młodzi Innowacyjni” oraz 2 prac magisterskich.

3.4. Udział w konsorcjach i sieciach badawczych (§5pkt.4 Rozporządzenia)

Habilitant wskazuje na swój udział w pracach międzyuczelnianego zespołu kilku uczelni przygotowującego wspólne projekty badawcze w obszarze energetyki jądrowej oraz międzywydziałowym zespole Politechniki Gdańskiej. Doceniam ten obszar aktywności Habilitanta, lecz moim zdaniem, te działania nie kwalifikują się do udziału w konsorcjach i sieciach badawczych.

3.5. Kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych (§5pkt.5 Rozporządzenia)

Brak jest informacji o kierowaniu projektami o takim charakterze.

3.6. Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism (§5pkt.6 Rozporządzenia)

Habilitant jest członkiem zespołu redakcyjnego czasopisma Information Technology and Control, które znajduje się na liście A MNiSW.

3.7. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych (§5pkt.7 Rozporządzenia)

Dr Piotrowski pełnił w latach 2015-16 funkcję sekretarza i członka zarządu Stowarzyszenia na rzecz elektrowni jądrowej w woj. Pomorskim.

3.8. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki (§5pkt.8 Rozporządzenia)

Aktywność dydaktyczna Habilitanta koncentruje się na prowadzeniu wykładów, ćwiczeń oraz laboratoriów z zakresu podstaw automatyki, dynamiki systemów, teorii sterowania oraz algorytmów wspomaganie decyzji. W realizacji prac dyplomowych współpracuje z przedsiębiorstwami regionu. Brał aktywny udział w opracowaniu nowych programów studiów na kierunku automatyka i robotyka. Wielokrotnie współorganizował i uczestniczył w działaniach promocyjnych w ramach Bałtyckich Festiwalu Nauki oraz dniach otwartych Politechniki Gdańskiej.

3.9 Opieka naukowa nad studentami (§5pkt.9 Rozporządzenia)

Dr Piotrowski wskazuje w autoreferacie na promotorstwo ok. 100 prac dyplomowych, z których rekrutują się również prac nagrodzone w licznych konkursach. Podejmuje wysiłek opieki nad dyplomantami uczestniczącymi w konkursach oraz przygotowującymi artykuły na ogólnopolskie konferencje naukowe dla młodych badaczy.

3.10. Opieka naukowa nad doktorantami (§5pkt.10 Rozporządzenia)

Habilitant pełni aktualnie rolę promotora pomocniczego w 2 przewodach doktorskich, w których promotorem jest prof. Kazimierz Duzinkiewicz oraz w jednym zakończonym przewodzie w roku 2016.

3.11. Staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich (§5pkt.11 Rozporządzenia)

Brak informacji na ten temat.

3.12. Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań (§5pkt.12 Rozporządzenia)

Habilitant jest współautorem dwóch raportów cząstkowych i jednego końcowego dla NCBiR pt.: *Opracowanie metody i wykonanie przykładowej analizy systemowej pracy bloku jądrowego z reaktorem wodnym przy częściowym skojarzeniu* za lata 2012-2014.

3.13. Udział w zespołach eksperckich i konkursowych (§5pkt.13 Rozporządzenia)

Habilitant wykazuje swój udział w zespołach przygotowujących wnioski projektowe kierowane do Narodowego Centrum Nauki (3), Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (5), Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (1), Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz w 7 Programie Ramowym Unii Europejskiej.

3.14. Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych (§5pkt.14 Rozporządzenia)

Dr Piotrowski nie pełnił roli recenzenta w projektach o randze międzynarodowej i krajowej. Wykazuje natomiast dużą aktywność w recenzowaniu publikacji w czasopismach. W sumie recenzował 45 artykułów, z czego 15 do czasopism z listy A MNiSW.

Przygotowana dokumentacja zawiera również „Inne osiągnięcia” Habilitanta, poza wyszczególnionymi działaniami zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 1.09.2011r. Dotyczą one głównie Jego aktywności organizacyjnej i dydaktycznej w ramach Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej w formie członkostwa w komisjach Rady Wydziału, opieki nad studentami oraz udziału w międzynarodowych warsztatach z zakresu energetyki jądrowej.

W konkluzji uważam, że zaprezentowany materiał publikacyjny zawiera znaczące, w części również oryginalne, osiągnięcie naukowe Habilitanta, które w pełni spełnia wymagania sformułowane w Ustawie o stopniach i tytule naukowym. Osiągnięcia Habilitanta należy przypisać do dyscypliny Automatyka i Robotyka. Podobnie dorobek organizacyjny i dydaktyczny, charakteryzujący się szerokim spektrum działalności Habilitanta, spełnia wymagania stawiane przy nadaniu stopnia doktora habilitowanego przez odnośne przepisy. Wobec powyższych stwierdzeń, wnoszę o przyjęcie przez Radę Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej przedłożonego osiągnięcia naukowego i dopuszczenie dra inż. Roberta PIOTROWSKIEGO do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie naukowej Automatyka i Robotyka.

Andrzej URBANIAK